

Saini Mustalampi

20.07.2022i

Sisäministeriö

Viite: Lausuntopyyntöne 22.6.2022 VN/17296/2022

Lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi arpajaislain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

THL kiittää mahdollisuudesta esittää lausunto otsikoidussa asiassa. THL kiinnittää lausunnossaan huomiota erityisesti ehdotuksen vaikutuksiin rahapelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen.

Tausta

Arpajaislaki (1047/2001) uudistettiin 1.1.2022 voimaan tulleella lailla 1284/2021 (HE 135/2021 vp). Lain voimaantulosäännöksen mukaisesti pelipisteissä tapahtuvaan pakolliseen tunnistautumiseen rahapelaamiseen siirrytään kuponkipelien osalta 1.1.2023 lukien. Muilta osin säännös pakollisesta tunnistautumisesta rahapelaamisen yhteydessä on jo tullut voimaan 1.1.2022, mutta raaputusarpojen osalta pakollista tunnistautumista edellytetään vasta 1.1.2024 alkaen.

Kuponkipelien pakollinen tunnistautuminen edellyttää Veikkaus Oy:n mukaan pelipisteisiin sijoitettujen yhtiön myyntipäätelaitteiden ja taustaohjelmistojen uusimista. Kuponkipeleillä tarkoitetaan veikkaus-, vedonlyönti-, ja totopelejä, joiden myynti tapahtuu Veikkaus Oy:n myyntipäätteellä.

Koronapandemian aiheuttama globaali komponenttipula on muodostanut esteen uusien myyntipäätteiden valmistamiselle, esityksen mukaan uudet myyntipäätteet ovat edellytys pelipisteissä tapahtuvan kuponkipelaamisen pakollisen tunnistautuneen pelaamisen käyttöönotolle. Pakottavista olosuhteista johtuvan viivästymisen vuoksi arpajaislain voimaantulosäännökseen on tarpeen valmistella muutosehdotus tunnistautunutta pelaamista pelipisteissä koskevan säännöksen soveltamisajankohdan muuttamiseksi.

Uusi ehdotettu soveltamisajankohta 1.1.2024 alkaen vastaisi esityksen mukaan Veikkaus Oy:n myyntipäätelaitteudistuksen muuttunutta toteutusaikataulua. Veikkaus Oy:n pyrkimyksenä on ottaa pakollinen tunnistautunut pelaaminen käyttöön kuponkipelaamisessa heti, kun uudet myyntipäätteet ovat käytettävissä.

Vaihtoehtoja lakimuutokselle tai tunnistautumisen siirtämiselle

Arpajaislaissa ei säädetä tunnistautumisen teknisestä toteuttamisesta. THL kiinnittää huomiota siihen, että ratkaisuksi on valittu lainsäädännön muuttaminen, joka on raskas prosessi. Väliaikaisia, vaihtoehtoisia toimintatapoja tunnistautumisen toteuttamiseksi ei ole esitetty. Esityksessä huomioidaan, että veikkaus- ja vedonlyöntipelaamisen myyntiin tarkoitettulla myyntipäätteellä pelattaessa pelaajan on mahdollisuus tunnistautua vapaaehtoisesti. Tällöin pelaaminen on Veikkaus Oy:n helmikuussa 2022 omaehtoisesti käyttöönotettaman 15 000 euron enimmäisvuositappiorajan piirissä ja pelaaja pystyy myös seuraamaan pelikulutustaan. Pelirajoitusten osalta tiedetään, etteivät vapaaehtoisuuteen perustuvat toimet ole yhtä tehokkaita,

Saini Mustalampi

20.07.2022i

kuin järjestelmään sisään rakennetut rajoitukset. **THL esittää, että kuponkipeleissä tunnistautumista edellytetään myyjän taholta pelikupongin oston yhteydessä, kunnes päätelaitteet ovat käytössä.** Vastaava käytäntö on käytössä jo Pitkävedossa. Asiakkaan tunnistaminen on kauppojen ja kioskien myyntipisteissä tärkeä jo käytössä oleva rutiini ikärajavalvottavien tuotteiden osalta. Lisäksi on huomattavaa, että pelaaminen Veikkauksen verkkokaupan kautta on joka tapauksessa mahdollista.

Pakollisen tunnistautumisen lykkäytyminen vaikeuttaa rahapelihaittojen ehkäisyä

Kuten THL nykyisen arpajaislain muuttamista koskevan hallituksen esityksen osalta perustuslakivaliokunnan kuulemistilaisuutta varten 5.11. 2021 päivätyssä lausunnossaan totesi, **THL kannattaa pelaajien pakollisen tunnistautumisen laajentamista koskemaan kaikkea rahapelaamista vuoteen 2023 mennessä.** Tunnistautumisen lykkäytymisen vuoden 2024 alkuun oli määrä koskea ainoastaan raaputusarpoja. Pelikasinoille vaaditaan tunnistautuminen sisäänpääsyn yhteydessä, pelaaja ei tunnistaudu enää erikseen pelikasinolla sijoitettuja rahapelejä pelattaessa. THL pitää näitä rajoituksia perusteettomina.

Saatavuuden rajoittaminen on tehokkain rahapelihaittoja ehkäisevä toimi. Pakollinen tunnistautuminen on osa saatavuuden rajoittamista. Tunnistautumisella ehkäistään myös alaikäisten rahapelaamista. Täysi-ikäisille tunnistautuminen mahdollistaa ja joiltain osin edellyttää Veikkauksen pelitarjonnan osalta oman pelaamisen rajoittamisen. Välineitä pelaamisen rajoittamiseen ovat rahansiirto- tai tappiorajat, aikamuistutin (verkossa) sekä pelikieltojen asettaminen. Lisäksi Veikkauksen omaehtoisesti asettaman 15 000 euron vuositappiorajan toiminta perustuu tunnistautumiseen. Tunnistautumisen lykkäytyminen viivästyttäisi näiden pelirajoituskeinojen ulottumista lähes kaikkiin pelaajiin ja peleihin

Kuten esityksessä todetaan, tunnistautumisen siirtymisellä olisi vaikutuksia myös sosiaali- ja terveysministeriön sekä THL:n edellytyksiin toteuttaa arpajaislain 52 §:n mukaista rahapelihaittojen seuranta ja tutkimusta sekä ehkäisyn ja hoidon kehittämistä. Esityksessä todetaan näin olevan siltä osin, kun tehtävän toimeenpano edellyttää Veikkaus Oy:n tietojen hyödyntämistä. Vaikka rahapelihaittojen ehkäisemisen ja vähentämisen kannalta tunnistautuneen pelaamisen siirtymisen negatiivisia vaikutuksia vähentää se, että kuponkipelaamisessa on pääosin kyse vähäriskisestä pelaamisesta vedonlyöntipelaamista ja osaa totopelaamisesta lukuun ottamatta, THL korostaa, että kyse on myös haittoja ehkäisevän työn kokonaisuudesta, esimerkiksi kysyntään vaikuttamisesta osana ehkäisevää päihdetyötä, viestinnästä, rahapelaamiseen liittyvien haittojen tiedostamisesta sekä asenteisiin ja rahapelikulttuuriin vaikuttamisesta.

Pakollisen tunnistautumisen lykkäytyminen viivästyttää rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen tutkimusta, kehittämistä ja arviointia

THL:lla on uudistetun arpajaislain myötä lakisääteinen oikeus saada Veikkaus Oy:ltä tietoaineistoja rahapelihaittojen seuranta ja tutkimusta, rahapelien toimeenpanoon liittyvien haittojen arviointia sekä rahapelihaittojen ehkäisyn ja hoidon kehittämistä varten. Pelaaja- ja pelitapahtumakohtainen aineisto mahdollistaa tutkimuksen siitä, millaista kulutusta ja pelikäyttäytymistä erilaisiin pelaamisen tapoihin liittyy ja miten haitallista pelaamista voidaan ehkäistä.

Datan avulla arvioidaan myös Veikkauksen pelirajoituskokonaisuuden toimivuutta. Pakollinen tunnistautuminen on edellytys pelirajoituskokonaisuuteen kuuluvien työkalujen käytölle ja niiden

Saini Mustalampi

20.07.2022i

toimivuuden seurannalle sekä arvioinnille. Lykkäys vaikeuttaa tulevien tutkimusten suunnittelua ja arpajaislain vaikutusten arviointia. Arpajaislain vaikutusten kokonaisvaltainen tarkastelu viivästyy.

Taloudellisten vaikutusten ei tule vaikuttaa voimaantulosäännökseen

Veikkaus Oy on arvioinut pakollisen tunnistautumisen siirtyessä esityksen mukaisesti yhtiön tuoton ja arpajaisveron kasvun verrattuna tilanteeseen, jossa pakollinen tunnistautuminen otettaisiin käyttöön vuoden 2023 alusta lukien. Esityksessä on myös arvio vaikutuksista asiamiesten myyntipalkkioihin.

Veikkaus Oy:n tehtävänä on harjoittaa rahapelitoimintaa siten, että rahapeleihin osallistuvien oikeusturva taataan, väärinkäytökset ja rikokset pyritään estämään sekä pelaamisesta aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja ehkäistään ja vähennetään. THL korostaa vielä lopuksi, että esityksen taloudellisten vaikutusten ei tule vaikuttaa pakollisen tunnistautumisen voimaantumiseen.

Yhteenveto

THL pitää tärkeänä, että kuponkipelien osalta pakollinen tunnistautuminen otetaan käyttöön mahdollisimman pian vaihtoehtoisin tavoin komponenttipulasta huolimatta ja uudet myyntipäätelaitteet välittömästi, kun se komponenttien osalta on mahdollista. THL huomauttaa, että pakollisen tunnistautumisen viivästyminen vaikeuttaa rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä sekä toimenpiteiden seuranta- ja arviointia.

Pääjohtajan sijainen   Mika Salminen

Osastajohtajan sijainen   Markku Peltonen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende